

FORMELBLAD TMMI39

Beteckningar:

\mathcal{A}, \mathcal{B} : godtyckliga punkter

\mathcal{P} : fix punkt i rummet

\mathcal{O} : fix punkt i kroppen och i rummet

\mathcal{G} : masscentrum

\bar{V} : godtycklig vektor

$d_{\perp a}$: vinkelräta avståndet mellan \mathcal{A} och \bar{v}_G

$d_{\perp a}$: vinkelräta avståndet mellan \mathcal{A} och \bar{a}_G

$I_{G-\mathcal{G}}$: masströghetsmoment m.a.p. axeln $\mathcal{G}-\mathcal{G}$ genom masscentrum

$I_{\mathcal{D}-\mathcal{D}}$: masströghetsmoment m.a.p. axeln $\mathcal{D}-\mathcal{D}$ parallell med axeln $\mathcal{G}-\mathcal{G}$

d : vinkelräta avståndet mellan axlarna $\mathcal{G}-\mathcal{G}$ och $\mathcal{D}-\mathcal{D}$

Kinematik

- Naturliga komponenter:

$$\bar{v} = \dot{s}\bar{e}_t = \rho\dot{\beta}\bar{e}_t, \quad \bar{a} = \frac{\dot{s}^2}{\rho}\bar{e}_n + \ddot{s}\bar{e}_t$$

- Polära koordinater:

$$\bar{v} = \dot{r}\bar{e}_r + r\dot{\theta}\bar{e}_\theta, \quad \bar{a} = (\ddot{r} - r\dot{\theta}^2)\bar{e}_r + (r\ddot{\theta} + 2\dot{r}\dot{\theta})\bar{e}_\theta$$

- Derivering i roterande koordinatsystem (xyz)

$$\dot{\bar{V}} \equiv \left(\frac{d\bar{V}}{dt} \right)_{/XYZ} = \left(\frac{d\bar{V}}{dt} \right)_{/xyz} + \bar{\Omega} \times \bar{V}$$

där $\bar{\Omega}$ är vinkelhastigheten hos xyz relativt XYZ

- Hastighet och accelerationssamband: Låt \mathcal{A} och \mathcal{B} vara fixa punkter i en stel kropp. Då gäller

$$\begin{aligned} \bar{v}_B &= \bar{v}_A + \bar{\omega} \times \overline{\mathcal{A}\mathcal{B}} \\ \bar{a}_B &= \bar{a}_A + \bar{\omega} \times (\bar{\omega} \times \overline{\mathcal{A}\mathcal{B}}) + \dot{\bar{\omega}} \times \overline{\mathcal{A}\mathcal{B}} \end{aligned}$$

Kinetik

- Kraft- och momentlagar

$$\begin{aligned} \Sigma \bar{F} &= \dot{\bar{G}} = m\bar{a}_G \\ \Sigma \bar{M}_G &= \dot{\bar{H}}_G, \quad \Sigma \bar{M}_P = \dot{\bar{H}}_P, \quad \Sigma \bar{M}_A = \dot{\bar{H}}_G + \overline{\mathcal{A}\mathcal{G}} \times m\bar{a}_G \end{aligned}$$

- Momentlagar (2D)

$$\Sigma M_G = I_G \alpha, \quad \Sigma M_O = I_O \alpha, \quad \Sigma M_A = I_G \alpha \pm m a_G d_{\perp a}$$

- Förflyttningssatser

$$\begin{aligned} \bar{H}_B &= \bar{H}_A + \overline{\mathcal{B}\mathcal{A}} \times m\bar{v}_G \\ \Sigma \bar{M}_B &= \Sigma \bar{M}_A + \overline{\mathcal{B}\mathcal{A}} \times \Sigma \bar{F} \end{aligned}$$

- Rörelsemängdsmoment

$$\begin{aligned} \bar{H}_G &= \bar{I}_G \bar{\omega}, \quad \bar{H}_O = \bar{I}_O \bar{\omega} \\ H_A &= I_G \omega \pm m v_G d_{\perp a} \quad (2D) \end{aligned}$$

- Arbete och energi

Energibalans

$$T_1 + V_{g1} + V_{e1} + U'_{1-2} = T_2 + V_{g2} + V_{e2}$$

där En kraft \bar{F} resp. ett kraftparsmoment \bar{C} utför arbetet

$$\begin{aligned} U'_{1-2} &= \int_1^2 \bar{F} \cdot d\bar{r} \quad \text{resp.} \quad U'_{1-2} = \int_1^2 \bar{C} \cdot \bar{\omega} dt \\ U'_{1-2} &= \int_1^2 \bar{F} \cdot d\bar{r} \quad \text{resp.} \quad U'_{1-2} = \int_1^2 C d\theta \quad (2D) \end{aligned}$$

Plan rörelse

$$\begin{aligned} T &= \frac{1}{2} m v_G^2 + \frac{1}{2} I_G \omega^2 \\ T &= \frac{1}{2} I_O \omega^2 \end{aligned}$$

Tredimensionell rörelse

$$\begin{aligned} T &= \frac{1}{2} m \bar{v}_G \cdot \bar{v}_G + \frac{1}{2} \bar{\omega} \cdot \bar{H}_G \\ T &= \frac{1}{2} \bar{\omega} \cdot \bar{H}_O \end{aligned}$$

- Impuls och impulsmoment

$$\begin{aligned} \bar{G}_1 + \int_{t_1}^{t_2} \Sigma \bar{F} dt &= \bar{G}_2, \quad \bar{G} = m \bar{v}_G \\ \bar{H}_{P_1} + \int_{t_1}^{t_2} \Sigma \bar{M}_P dt &= \bar{H}_{P_2}, \quad \bar{H}_{G_1} + \int_{t_1}^{t_2} \Sigma \bar{M}_G dt = \bar{H}_{G_2} \end{aligned}$$

- Tröghetssamband

$$\begin{aligned} \bar{I} &= \begin{pmatrix} I_{xx} & -I_{xy} & -I_{xz} \\ -I_{xy} & I_{yy} & -I_{yz} \\ -I_{xz} & -I_{yz} & I_{zz} \end{pmatrix} \\ I_{xx} &= \int (y^2 + z^2) dm, \quad I_{xy} = \int xy dm \\ \bar{I}_A &= \bar{I}_G + m \begin{pmatrix} d_y^2 + d_z^2 & -d_x d_y & -d_x d_z \\ -d_x d_y & d_x^2 + d_z^2 & -d_y d_z \\ -d_x d_z & -d_y d_z & d_x^2 + d_y^2 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

$$\text{där} \quad \begin{pmatrix} d_x \\ d_y \\ d_z \end{pmatrix} = \bar{\mathcal{G}}\bar{\mathcal{A}} \quad (\text{eller } \bar{\mathcal{A}}\bar{\mathcal{G}})$$

$$I_{D-D} = I_{G-G} + m d^2, \quad I_{D_{xy}} = I_{G_{xy}} + m d_x d_y$$

Algebra

$$\bar{a} \cdot (\bar{b} \times \bar{c}) = \bar{b} \cdot (\bar{c} \times \bar{a})$$

$$\bar{a} \times (\bar{b} \times \bar{c}) = \bar{b}(\bar{a} \cdot \bar{c}) - \bar{c}(\bar{a} \cdot \bar{b})$$

$$|\bar{a} \times \bar{b}| = |\bar{a}||\bar{b}| \sin \varphi$$